

**Uitreiking van de Orde van de Vlaamse Leeuw
aan Richard Celis
te Sint-Truiden op 11 juli 2011**

**Toespraak door prof. Matthias E. Storme
Voorzitter van de Orde van de Vlaamse Leeuw**

Hoogedelgestrengste burgemeester en schepenen in wiens stad wij te gast zijn,
Hooggeachte Heer en Mevrouw Celis,
en eerdere dragers van de Orde van de Vlaamse Leeuw,
Hoogedelgestrengste heer minister-president, dames en heren vertegenwoordigers van het
volk op de verscheidende niveau's,
Waarde landgenoten uit Noord- en Zuid-Nederland ! – al zou ik het vanuit Limburgs
perspectief natuurlijk ook over Oost en West kunnen hebben.

De Orde van de Vlaamse leeuw wordt vandaag voor de 29e maal uitgereikt en als ik me niet
vergis voor het eerst in Limburg, zij het wat mij betreft wel in een van de mmoiste zalen
waarin het ooit geschiedde. Ze doet me wel een beetje denken aan een anatomisch theater
waarin dissecties plaatsvonden, maar wees gerust vandaag: *I come to praise Caesar, not to
bury him.*

De Orde wordt dus sinds 1971 regelmatig toegekend ter erkenning van verdiensten in
verband met :

- een consequente en kordate houding in de sociale en culturele ontvoogding van de
Vlaamse gemeenschap;
- prestaties die de integratie van de Nederlanden bevorderen;
- acties en initiatieven met het oog op de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur.

Richard Celis eren wij vandaag niet voor één van deze verdiensten, maar voor verdiensten
op élk van deze vlakken. Verdiensten gespreid over een tijdperk van 65 jaar, gaande van de
jonge hoofdredacteur van Ons Leven tot de erevoorzitter van Vlaanderen feest die nog zo
vaak een echte mentor is. In die tijd heeft hij talloze sporen getrokken voor onze
gemeenschap, al zal hij er onmiddellijk bescheiden aan toevoegen dat sporen trekken niet
iets is wat je op je eentje doet. Dat zijn eerste spoor getrokken werd in wat insiders
gewoonweg hét Verbond noemen, is allicht geen toeval: verbinden en verbondenheid zijn
sleutelwoorden om het oeuvre van Richard Celis te ontcijferen.

Je hebt altijd geprobeerd mensen te verenigen in plaats van ze te verdelen. Niet: wie niet met
ons strijdt, is tegen ons, maar omgekeerd: wie niet tegen ons strijdt is met ons. Je hebt altijd
geprobeerd de lauwen, de onverschilligen mee te krijgen door op zoek te gaan naar het
gemeenschappelijke, naar datgene wat hen warm kon maken. Met het oog op de
samenwerking keek je eerst naar de kwaliteiten die iemand te bieden had, en vervolgens hoe
je diens gebreken erbij kon nemen. Je hebt daarbij overigens niet alleen sporen getrokken, je
hebt ook meermaals sporen aangespspt om waar nodig mensen te prikken en te prikkelen,

om landgenoten die de luie ezel uithingen tot wat meer trekkracht of renkracht te bewegen. Maar ook als je alleen bleef of in de staak gelaten werd, bleef je doorzetten.

Beste Richard, ik heb ooit al de kans gehad om dit te zeggen, maar gaarne wil ik het hier op 11 juli herhalen: anders dan vele anderen heb je niets verloochend. Niet Lille noch de Kempen, niet de Jezuïeten noch de kerk, niet de culturele volksverheffing noch de politieke autonomie, niet het Europese ideaal noch dat van Heel-Nederland. Tevelen in ons volk verkondigen een tegenstelling tussen dialoog met de andere en trouw aan het eigene, wellicht om aldus hun eigen ontrouw, hun zelfverloochening te verdoezelen. Uw trouw heeft U nooit verhinderd te dialogeren en uw dialoogbereidheid heeft U nooit verhinderd radicaal trouw te blijven. Want het blijft een tragedie van Vlaanderen, dat naar het woord van André Demedts, te vaak *“de trouwen hebben geen macht; de machtigen kennen geen trouw”*.

Je hebt dus ook nooit afvalligheid moeten verbergen achter het mantra van de politieke of andere haalbaarheid. Ik heb in uw streven steeds realisme gezien en veel zakelijkheid, maar de zakelijkheid ging niet ten koste van de ziel en het realisme belette U niet om de lat toch altijd iets hoger te leggen dan het haalbare. *Plus est en vous*.

Natuurlijk, je behoorde niet tot het gild der roepers. Noch tot dat van de roepers aan de zijlijn, de stuurlui aan wal, noch tot dat van de roepers op het podium, die meer in de schijnwerpers en het applaus geïnteresseerd waren dan in de boodschap of het resultaat. De show was aan U niet besteed, de diplomatie des te meer.

Dat je niet stond te roepen betekende dus niet dat de boodschap niet duidelijk was, en die luidt nog steeds:

*fier vol vroom vertrouwen
met nooit gebroken moed
ons land weer op te bouwen
tot statig als een eik
voor U ons volk herbloeit*

(uit het *Gebed voor het vaderland* van Remi Pirijns en Gaston Feremans, dat U straks allen mag meezingen).

Je hebt er ook nooit aan getwijfeld dat ons volk het Nederlandse volk is, weliswaar in zijn zuidelijke variant, getekend door zijn eigen wisselvalligheden van de geschiedenis

Dat opbouwen van ons land verloopt tergend traag en wanneer een doorbraak in zicht is, schrikken velen die ons zouden moeten leiden ervoor terug en kruipen ze weer in hun mosselschelp. Nog erger is het natuurlijk wanneer men tegelijk met een kleine stap vooruit ook grote stappen achteruit zet zoals dit jaar gebuert. Het is maar een groot geluk dat, met het citaat uit Jozef Simons' *Eer Vlaanderen vergaat*, dat U ook dierbaar is,

"Gelukkig is het niet juist dat het uur der volkeren maar eenmaal slaat".

Dit mag er ons evenwel niet van weerhouden om de kansen voor autonomie die zich aandienen te grijpen, we hebben wel degelijk al te veel kansen gemist, ook recent en zeer recent nog.

Vandaag zijn er opnieuw vreemden heersers in 't land, voor het eerst sinds heel lang zijn we onderworpen aan een federale regering waarin de meest overbeschermden minderheid van Europa de Vlaamse meerderheid negeert, vergrendelt, en beledigt en kleineert, zoals onze Minister-president gisteren nog mocht ondervinden.

De leugen regeert, zou onze koningin Beatrix zeggen, en voor alle duidelijkheid naar de pers toe: ik heb hjet niet over de Vlaamse regering

Maar tegelijk kan ik zeggen, met de woorden van een van mijn lievelingsgedichten uit deze streek, van Pieter Buckinx,

*Leer mij dit land beminnen of verachten
mijn trotse torens waar de herfst in klaagt,
mijn kathedralen, ruinen, heuvelen en grachten,
mijn golvend zeeschuim waar de wind in jaagt.
O land van zon en storm, waar de onterfden dwalen,
melaats en uitgehold, verzuurd van wrok en spijt.
De wolken drijven toe, ik zie Gods schaduw dalen
over mijn somber land dat in de nacht verglijdt.
Maar door de wortelgrond van onze nederlagen
en door het striemend zeer dat ons de roede slaat,
breekt altijd weer opnieuw het onvergankelijk zaad:
het donker smeulend vuur dat 't leven nooit verraadt.*

(Pieter Buckinx, *Het onvergankelijk zaad*)

Je bent altijd de weg blijven wijzen naar dit doel van emancipatie van ons volk, een doel dat geen klein-Vlaams maar enkel een Nederlands doel kan zijn;
“Daar wij toch zijn in eenen stronck geplant”.

Of in wat recentere bewoordingen uit het slot van de ‘Groot Nederlandse ballade’ van Ernst Altena, gezongen door Miel Cools, die wij hier vandaag evenzeer eren:

*Oh Lieve God geef ons een kilo Vlaamse blijheid
Een kilo trouw en plichtsgevoel uit Nederland
Dan mengen wij dat zelf in onze eigen vrijheid
Tot vriendschap zonder oog om oog en tand om tand*

Richard, je kent mijn overtuiging dat we geen Plan B nodig hebben maar een Plan N, een toetreden van Vlaanderen als – apart – land tot het Statuut van het Koninkrijk der Nederlanden, en zo zij dat willen ook een toetreden van Brussel en van Wallonië. Die samenwerking zal onze toekomst en onze vrijheid alvast beter waarborgen dan het inbinden van onze vrijheid in het procrustesbed van een Europees Handvest, zoals de plannen van de

Vlaamse overheid voor een Vlaams handvest doen. De zevenhonderdste verjaardag van het charter van Kortenberg van 1312, het handvest dat bovenal het recht op weerstand bekrachtigde, is mijns inziens dan ook niet het moment om Vlaanderen te gronden, niet op een verklaring waarmee een volk zichzelf een constitutie geeft, maar een verklaring van vazalliteit aan de dictaten van de Europese Unie. Laat ons toch opletten dat het niet wordt zoals in de Annalen van Tacitus beschreven:

*Ruere in servitium consules, patres, eques,
Quanto quis illustrior
Tanto magis falsi ac festinantes vultuque composito.*

Vrij vertaald: met de glimlach wedijveren ze in kruiperigheid.

Een stem in Europa, voor Vlaanderen trikt noodzakelijk, zal er niet komen zolang we ons als vazallen gedragen.

Het weze me gegund om als oud-leerling van de Jezuïeten net als Richard Celis, nog een woordje Latijn te spreken, en historische referenties als Kortenberg en vazalliteit te gebruiken, vooraleer de onderwijsvernieuwers erin geslaagd zullen zijn eindelijk alle kinderen tot hun cultureel analfabetisme te herleiden. Mag ik citeren uit je Zangfeestrede als ANZ-Voorzitter "De grenzen voorbij":

"Wat heeft het voor zin autonomie te verwerven als die vervolgens helemaal uitgehold wordt door het afglijden van de cultuur naar het niveau van de soap opera (...), een culturele abdicatie"

Deze stad, Sint-Truiden, is minstens zo goed als welke plaats ook in Vlaanderen geschikt om dit te herhalen, als een van de oudste centra van intellectueel leven, al 14 eeuwen lang.

Tegen het consumptieculturalisme heb je steeds de waarde verdedigd van de volkscultuur, van de cultuur ingebed in de lokale gemeenschap, in de eigen taal;

In dat streven ben je nooit het zicht op het grotere geheel verloren, in het bijzonder de Europese context. Met de luciditeit je eigen heb je altijd ingezien dat ons volk gediend is met een grote mate van culturele en andere uitwisseling met andere volkeren, op wederkerige en transparante basis, en daar steeds concreet aan gewerkt, met de interlands, met bilaterale verenigingen, enzovoort.

Met dezelfde luciditeit leer je dat wij helemaal niet gediend zijn met complexe en intransparante politieke structuren waarvan de belangrijkste doelstelling wellicht is, het de burger onmogelijk te maken er wijs uit te geraken om dan een excuus te hebben om diezelfde burger elke inspraak te ontnemen.

Een hele zomer van een leven lang heb je naast grotere ook en vooral talloze kleine initiatieven ondernomen om concreet, onder de mensen, die zelfgenoegzaamheid door fier zelfbewustzijn te vervangen. Al heeft de vervlakking en vervreemding veel verwoest, overal

bij de volksbasis zijn er nog brokstukken van traditie en cultuur, van fierheid en bezieling. De cultuur die we zelf maken, vaak rond de waardering van dagelijkse dingen, is het kostbaarste weefsel van ons volk. De Vlaams-nationale en Nederlandse geest daar inbakken is wellicht de kern van de methode-Celis.

Mag ik dan ook afsluiten met de woorden van Rainer Maria Rilke:

*Herr, (...) der Sommer war sehr groß
Befiehl den letzten Früchten voll zu sein;
gieb ihnen noch zwei südlichere Tage,
dränge sie zur Vollendung hin und jage
die letzte Süße in den schweren Wein.*

(Herbsttag)

Om al de genoemde redenen is het dan ook met groot genoegen dat wij U de Orde van de Vlaamse Leeuw uitreiken en dat ik U nu het hieraan verbonden zilveren plaketafhandig.